

ОРГАН
З ОЦІНКИ
ВІДПОВІДНОСТІ

СЕРТАТОМ

✉ 03179, м. Київ-179, вул. Верховинна, 80-А ☎ +380 44 452-80-01, +380 44 452-92-42, +380 44 452-63-17
www.certatom.kiev.ua office@certatom.kiev.ua

Коментарі фахівців ТОВ «СЕРТАТОМ» щодо питань з оцінки відповідності, які виникли в ході спілкування з учасниками і відвідувачами Форуму «Паливно-енергетичний комплекс України: Сьогодні і майбутнє» (08-10.11.2016)

1. Оцінка постачальників для НАЕК «Енергоатом»

Оцінка постачальників продукції є складовою частиною процесу закупівель ДП «НАЕК «Енергоатом» та є обов'язковою процедурою для виробників продукції систем, важливих для безпеки (СВБ) АЕС. Необхідність оцінки постачальників визначена у 7.4 НП-306.1.182-2012, порядок її проведення – в СОУ НАЕК 012:2012.

Метою оцінки є отримання об'єктивних фактичних даних про наявність у постачальника системи управління і відповідних ресурсів (інфраструктури, людських ресурсів, документації тощо), щоб мати можливість виробляти і постачати продукцію для ДП «НАЕК «Енергоатом» за встановленими в атомній енергетиці вимогами як до продукції, так до постачальника (як підприємства). Ця можливість повинна бути постачальником об'єктивно доведена, задокументована і знаходитись під контролем.

Постачальники, які пройшли оцінку, і відносно яких прийнято в установленому порядку позитивне Рішення, включаються до Переліку постачальників.

2. Оцінка відповідності продукції для ДП «НАЕК «Енергоатом»

Оцінка відповідності продукції для ДП «НАЕК «Енергоатом» проводиться у формі приймання і випробувань по Планах якості, узгодженими з підприємством-виробником.

Оцінка відповідності в формі приймання включає перевірку стану застосовуваних підприємством-виробником процедур і контроль відповідності продукції (включаючи контроль за дотриманням технологічних процесів) вимогам, встановленим в нормах і правилах в галузі використання атомної енергії та інших НД, РКД, ПТД, ПКД, договорі на поставку, і оформлення відповідних документів.

Необхідність проведення такої оцінки для АЕС України визначена:

- п. 7.5.6 НП 306.1.190-2012 «Загальні вимоги до системи управління діяльністю у сфері використання ядерної енергії»;
- розділом 7.3 НП 306.1.182-2012 «Вимоги до системи управління діяльністю експлуатуючої організації (оператора)»;
- стандартом СОУ НАЕК 024:2012 «Управління закупівлями продукції. Система оцінки відповідності продукції, що закуповується експлуатуючою організацією. Загальні положення».

3. Сертифікація продукції на відповідність специфічним для галузі використання ядерної енергії показникам

До обладнання та матеріалів, що постачаються на АЕС України висуваються специфічні для галузі використання ядерної енергії вимоги (сейсмостійкість, радіаційна стійкість, стійкість до дезактивації, стійкість до аварійних режимів, електромагнітна сумісність, тощо).

Визначальними факторами для визначення умов сертифікації обладнання та матеріалів на відповідність специфічним показникам є вимоги експлуатуючої організації (ДП «НАЕК «Енергоатом») до умов експлуатації такого обладнання та матеріалів, а також вимоги органу регулювання ЯРБ (Державної інспекції ядерної та радіаційної безпеки України), які встановлюються, як правило, Технічними умовами на продукцію.

Сертифікація такої продукції на відповідність специфічним для галузі використання ядерної енергії показникам проводиться в державній системі сертифікації та/або в добровільній системі сертифікації, в тому числі – в системі [«Регістр СЕРТАТОМ»](#).

4. Оцінка відповідності продукції вимогам технічних регламентів

Технічний регламент – це нормативно-правовий акт, в якому визначено характеристики продукції або пов'язані з ними процеси та методи виробництва, включаючи відповідні процедурні положення, додержання яких є обов'язковим.

Оцінка відповідності продукції вимогам технічних регламентів здійснюється у випадках, коли на неї поширюється дія технічних регламентів і шляхом застосування процедур оцінки відповідності, що визначені в таких технічних регламентах.

При проведенні оцінки відповідності продукції вимогам декількох регламентів для скорочення часу і витрат, рекомендовано звертатися до одного призначеного відповідними наказами Мінекономрозвитку України органу з оцінки відповідності продукції, сфера акредитації якого включає необхідні технічні регламенти.

5. Сертифікація систем управління якістю на відповідність ISO 9001

Стандарт ISO 9001 являє собою одну з моделей управління діяльністю організації з метою забезпечення її результативності. У вересні 2015 року Міжнародною організацією зі стандартизації ISO були прийняті нові версії стандартів ISO 9000:2015 та ISO 9001:2015. Це п'ята редакція популярного у всьому світі сімейства стандартів.

Підприємства, що були сертифіковані за попередньою версією стандарту ДСТУ ISO 9001:2009, можуть зробити перехід на нову версію ДСТУ ISO 9001:2015 та отримати сертифікат згідно з новою версією стандарту під час планового наглядного аудиту чи ресертифікації впродовж 3-х річного перехідного періоду до 15 вересня 2018 року.

Також звертаємо увагу на те, що 01.01.2018 р. Декрет Кабінету Міністрів України від 10.05.1993 р. № 46-93 «Про стандартизацію і сертифікацію» втратить чинність, тож Державна система сертифікації припинить своє існування. З 2018 р. сертифікацію систем управління якістю на відповідність стандарту ISO 9001 здійснюватимуть органи, що акредитовані Національним агентством з акредитації України.

6. Перевірка знань норм, правил і стандартів з ядерної та радіаційної безпеки

Відбулись зміни у законодавстві України, а саме виключені підпункти 7.4.4 - 7.4.6 пункту 7.4 НП 306.1.182-2012 «Вимоги до системи управління діяльністю експлуатуючої організації (оператора)» стосовно необхідності перевірки знань норм, правил і стандартів з ядерної та радіаційної безпеки у персоналу постачальників продукції для АЕС України.

Члени постійно-діючої екзаменаційної комісії (ПДЕК), таких підприємств, (за винятком суб'єктів діяльності, яка підлягає державному регулюванню згідно із статтею 27 Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку») можуть проходити перевірку знань відповідно до порядку, встановлюваному своїми Положеннями, в тому числі для забезпечення незалежності оцінки знань – в комісіях (ПДЕК) інших підприємств та авторитетних органів оцінки відповідності.

7. Сертифікація систем управління якістю на відповідність NSQ 100

Аналіз міжнародних практик у сфері використання ядерної енергії в частині систем менеджменту, а також аналіз стандартів з оцінки відповідності показує, що вимоги стандартів серії ISO 9000 недостатні для забезпечення якості в ядерній енергетиці, повинні враховувати особливості галузі та можуть істотно відрізнятися від вимог, які пред'являються до інших галузей промисловості (загальні напрямки промисловості).

З метою забезпечення можливості оцінки відповідності систем менеджменту якості постачальників продукції, робіт і послуг в сфері використання ядерної енергії ТС-85 ISO прийняв за основу стандарт NSQ-100 для розроблення міжнародного стандарту (ISO 19443), перша редакція якого схвалена членами ТК. Очікувана дата введення стандарту 2018 р. Стандарт NSQ-100, який розроблений Асоціацією Стандартів Якості в Ядерній енергетики (Nuclear Quality Standard Association - NQSA) застосовується в країнах ЄС з 2014 р. в практиці корпоративної оцінки постачальників АЕС.

Вимоги стандарту NSQ-100 повністю враховують вимоги міжнародного стандарту ISO 9001:2008 «Системи управління якістю. Вимоги», що дозволяє національним

виробникам, які впровадили стандарт в свою діяльність, при мінімальних доопрацюваннях системи управління забезпечити виконання додаткових вимог, визначених рекомендаціями міжнародної організації МАГАТЕ в нормі з безпеки GS-R-3 (Система управління для установок і діяльності - Вимоги безпеки). В добровільній системі «Регістр СЕРТАТОМ», від 08.07.2014 р. на основі NSQ-100 створений и введений в дію стандарт організації СОУ РСА-004:2014 «Вимоги до системи управління якістю в сфері використання ядерної енергії. Модель управління якістю при проектуванні, розробці, виробництві, монтажі, введенні в експлуатацію та наданні пов'язаних з цим послуг». Реалізація вимог такого стандарту українськими підприємствами та організаціями дозволить створити і підтримувати інтегровану систему менеджменту, вживану європейськими постачальниками, яка інтегрована з ISO 9001, та GS-R-3.

За більш детальною інформацією та консультаціями пропонуємо звертатись до нашого центрального офісу (03179, м. Київ, вул. Верховинна, 80-А тел. (044) 452-92-42, office@certatom.kiev.ua)

*З повагою,
Директор ВП*

В.В. Кравцов